

*Αποκατάσταση εδαφών στις Ζώνες
Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.) μέσω του RRF
State – of – play*

ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Μεγαλόπολη,
Απρίλιος 2023

Κύρια σημεία της παρουσίασης

- 1 Βασικός σκοπός και κύριες αρμοδιότητες της ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.
- 2 Το έργο αποκατάστασης εδαφών στις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.) μέσω του RRF (στοιχεία του έργου, προϋπολογισμός και προβλεπόμενες χρήσεις γης).
- 3 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Έργου.
- 4 Διαδικασία υλοποίησης (βασική αρχή).
- 5 Μελέτη Περίπτωσης: Ανάλυση των Έργων στην περίμετρο της Ζ.ΑΠ. Μεγαλόπολης και εκτιμώμενη πορεία αποκατάστασης των εδαφών.
- 6 Ευκαιρίες & Κίνδυνοι.
- 7 Συμπεράσματα & Προτάσεις.

1

Η Μετάβαση Α.Ε ιδρύθηκε με το ν. 4872/21 ως Ν.Π.Ι.Δ. υπό τη μορφή Α.Ε. με σημαντικό ρόλο στο εγχείρημα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία

Βασικός σκοπός και κύριες αρμοδιότητες

ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.

ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟ

Βασικός σκοπός

- Διαφοροποίηση παραγωγικής βάσης των περιοχών Δ.Α.Μ. - **Διαχείριση και εκμετάλλευση εδαφών & ακινήτων των Ζ.ΑΠ. και προώθηση επενδύσεων**
- Συνδρομή της Ειδικής Υπηρεσίας Δ.Α.Μ
- Ωρίμανση, ανάθεση και παρακολούθηση έργων, τα οποία υλοποιούνται στις περιοχές Δ.Α.Μ. είτε ως έργο, είτε ως παραχώρηση είτε υπό τη μορφή Σ.Δ.Ι.Τ
- Παροχή συνολικής, διαρκούς και εξατομικευμένης υποστήριξης (end to end services) σε υποψήφιους φορείς επενδυτικών σχεδίων εντός των εδαφών Δ.Α.Μ.
- Λειτουργία ως Βασικός Τελικός Δικαιούχος του Ε.Σ.Π.Α. Δ.Α.Μ. 2021-2027

Γεωγραφική εμβέλεια

- **Ευρύτερη περιοχή Μεγαλόπολης**
- **Δυτική Μακεδονία**
- **Νησιά Βορείου & Νοτίου Αιγαίου και Κρήτη**

Κύριες αρμοδιότητες

- **Συντονισμός της διαδικασίας αποκατάστασης & αναβάθμισης των εδαφών εντός Ζ.ΑΠ. – Καθορισμός νέων χρήσεων γης**
- Υποστήριξη στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στη διαχείριση έργων υποδομής στις περιοχές μετάβασης και στη διάθεση αυτών για την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων με ενιαίες και ταχείες διαδικασίες αδειοδότησης
- Προσέλκυση, αξιολόγηση, υποστήριξη και υλοποίηση επενδυτικών προτάσεων και σχεδίων που θα ενταχθούν σε αναπτυξιακούς νόμους
- Ενθάρρυνση επενδυτικών πρωτοβουλιών σε συγκεκριμένους παραγωγικούς τομείς (με βάση κριτήρια επιλεξιμότητας), αξιοποιώντας συνεργασίες με δημόσιους φορείς και συμπράξεις μέσω Σ.Δ.Ι.Τ.
- Υποστήριξη φορέων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα καθώς και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των νομικών τους προσώπων για την υλοποίηση έργων/δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Δ.Α.Μ. 2021-2027
- Υποστήριξη δράσεων επιχειρηματικής δικτύωσης για τη δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών

2

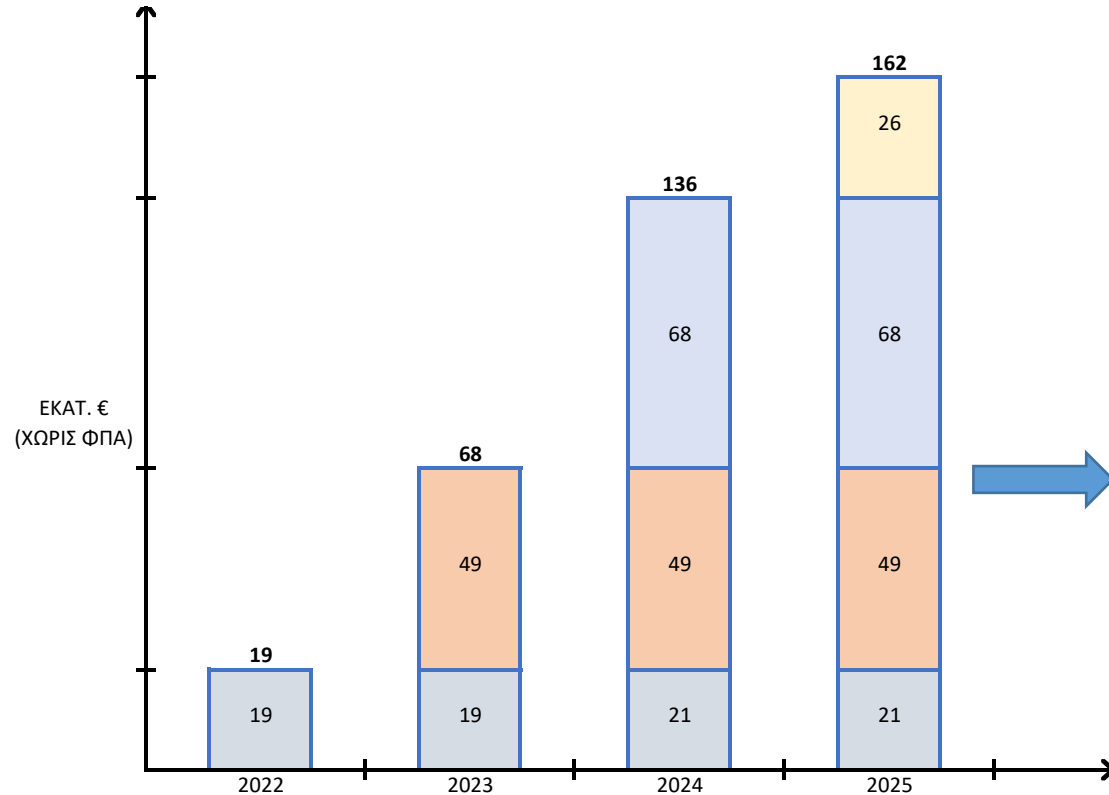
Το έργο αποκατάστασης εδαφών μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας-TAA (Recovery & Resilience Facility-RRF)

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Πυλώνας Ανάκαμψης (Pillar)	1. Πράσινη Μετάβαση
Άξονας (Component)	1.1 Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον.
Τίτλος Δράσης (Measure)	16871 – Αποκατάσταση εδαφών παλαιών λιγνιτωρυχείων στη Δυτική Μακεδονία και Μεγαλόπολη.
Υπουργείο Ευθύνης	10128002 – Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.
Φορέας Υλοποίησης	5070708 – Ελληνική Εταιρεία Δίκαιης Μετάβασης Α.Ε. (με δ.τ. ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.).

- Οι βασικοί όροι της μεταβίβασης εκτάσεων καθώς και της εκτέλεσης των εργασιών αποκατάστασης εδαφών έχουν αποτυπωθεί στην **Προγραμματική Σύμβαση της παρ. 4 (ΠΣ4) του άρθρου 155 του ν. 4759/20**, η οποία μετά την οριστικοποίησή της από τα συμβαλλόμενα μέρη (Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων-ΥΠΑΝΕΠ, ΔΕΗ Α.Ε, ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.) κυρώθηκε με το **Ν. 4956/19.07.2022 (ΦΕΚ Α' 140)**. Βάσει της ΠΣ4 ορίζονται οι διαδικασίες σχετικά με τις εργασίες αποκατάστασης που η ΔΕΗ Α.Ε. υλοποιεί ή πρόκειται να υλοποιήσει στις Γαίες Μεταλιγνιτικής Αξιοποίησης και προσδιορίζονται οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Με την εφαρμογή της ΠΣ4 επιδιώκεται η αποκατάσταση των εκτάσεων εξόρυξης και χρήσης λιγνίτη, η οικονομική διαφοροποίησή τους, η θεσμοθέτηση των νέων χρήσεων γης και η υλοποίηση αναπτυξιακών έργων.
- Η αποκατάσταση των εδαφών θα υλοποιηθεί μέσω τριμερών συμβάσεων μεταξύ της ΔΕΗ ΑΕ, της ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. και των εργολάβων της ΔΕΗ Α.Ε., οι οποίοι θα ανακηρυχθούν Ανάδοχοι σε συνέχεια διαγωνιστικών διαδικασιών σύμφωνα με τον Κανονισμό Προμηθειών της ΔΕΗ Α.Ε.
- Για τον καθορισμό των προς μεταβίβαση εκτάσεων και την κατάρτιση του προγράμματος διαθεσιμότητας της ΠΣ4, ελήφθησαν υπόψη οι συνθήκες που πλέον επικρατούν στην ενεργειακή αγορά, και η συνεπακόλουθη αναγκαιότητα λειτουργίας ορισμένων λιγνιτικών Μονάδων και των αντίστοιχων περιοχών εξόρυξης (ορυχείων) για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας. Με βάση τα ανωτέρω, οι εκτάσεις που μπορούν να διατεθούν, ανέρχονται σε **97.008 στρέμματα** (9.700,8 εκτάρια) και αφορούν σε **αδιατάρακτες**, σε **ήδη αποκατεστημένες** εκτάσεις, καθώς και σε **προς αποκατάσταση εκτάσεις**, στις οποίες έχει περατωθεί η εξορυκτική δραστηριότητα της ΔΕΗ Α.Ε και, είναι πλέον δυνατή η ολοκλήρωση των εργασιών περιβαλλοντικής αποκατάστασης έως την 31.08.2025.
- Το ΤΑΑ θα καλύψει το κόστος αποκατάστασης των εκτάσεων αυτών, οι οποίες θα περιέλθουν στο Δημόσιο (ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.) και αφού καθορισθούν – μέσω Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) – νέες χρήσεις γης θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση επενδύσεων και άλλων δράσεων, π.χ. βιομηχανικά και επιχειρηματικά πάρκα, αγροτικές δραστηριότητες και άλλους κοινωφελείς σκοπούς.

Β. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ του ΕΡΓΟΥ RRF – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ - ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Εκτιμώμενες δαπάνες αποκατάστασης μεταβιβαζόμενης περιουσίας, ενδεικτική ετήσια κατανομή και σωρευτικές δαπάνες

Πτολεμαΐδα	62,35%
Αμύνταιο	16,67%
Μεγαλόπολη	18,52%
Κλειδί	2,46%

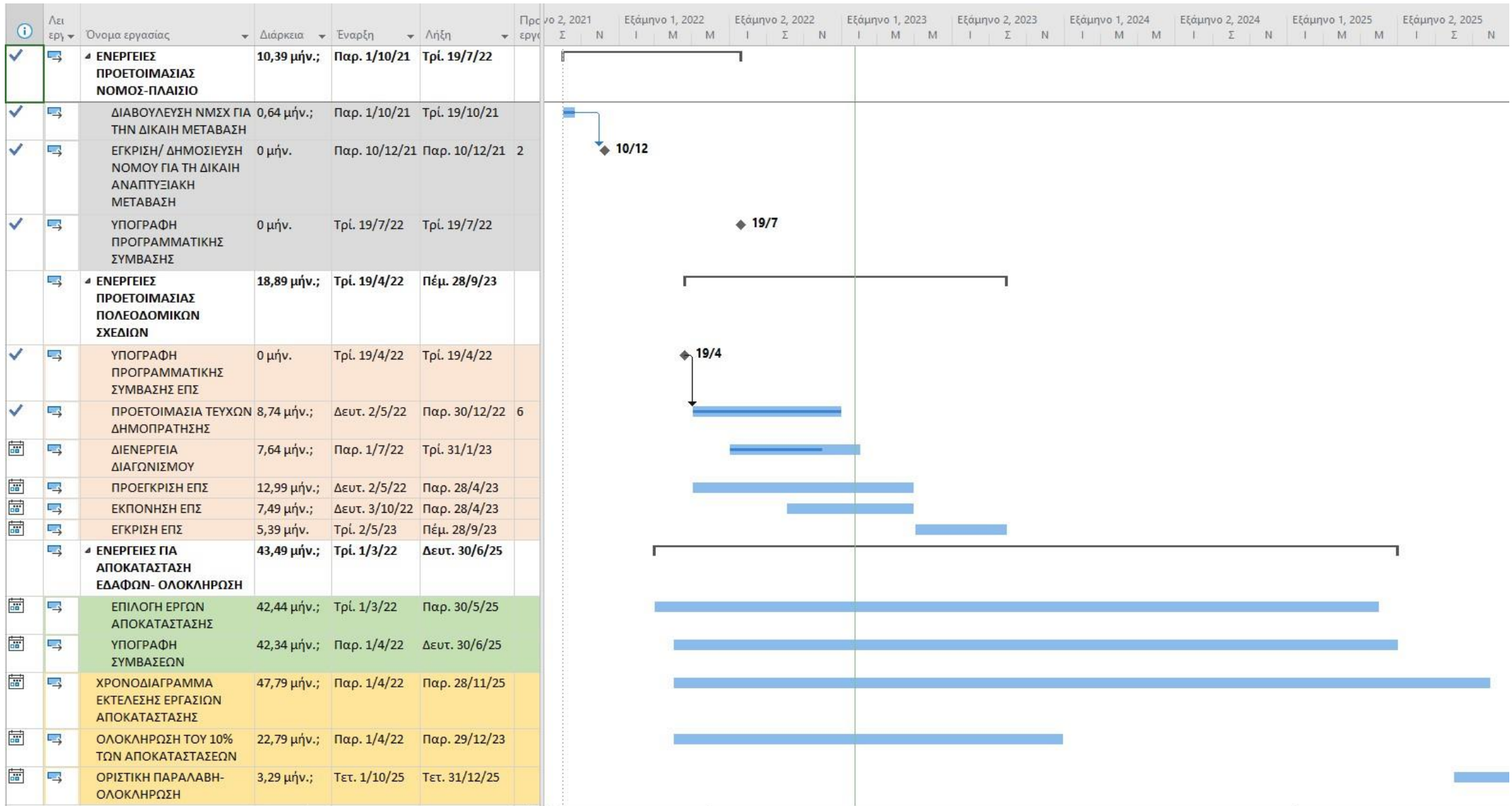
Εκτάσεις και προβλεπόμενες χρήσεις γης στις περιοχές μετάβασης

Χρήση	Βιομηχανική	Αγροτική	Αγροτοδοασική- δασική	Λίμνες	ΣΥΝΟΛΟ
Περιοχή Μετάβασης					
Πτολεμαΐδα	8.342	9.773	32.060	745	50.920
Αμύνταιο	1.825	4.007	12.435	8.380	26.647
Μεγαλόπολη	1.109	1.194	11.670	3.707	17.680
Κλειδί	210	0	1.446	105	1.761
ΣΥΝΟΛΟ	11.486	14.974	57.611	12.937	97.008

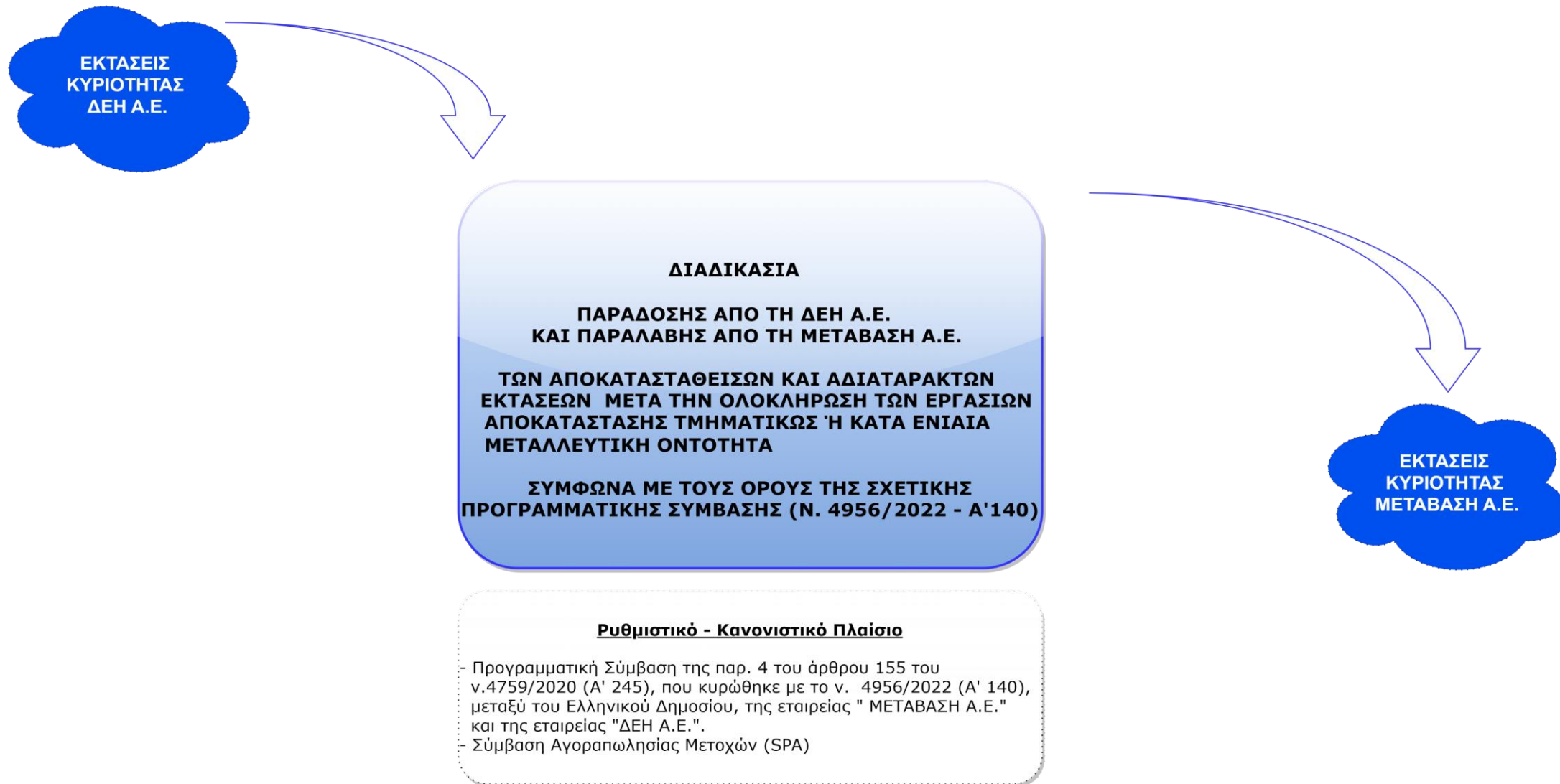

3

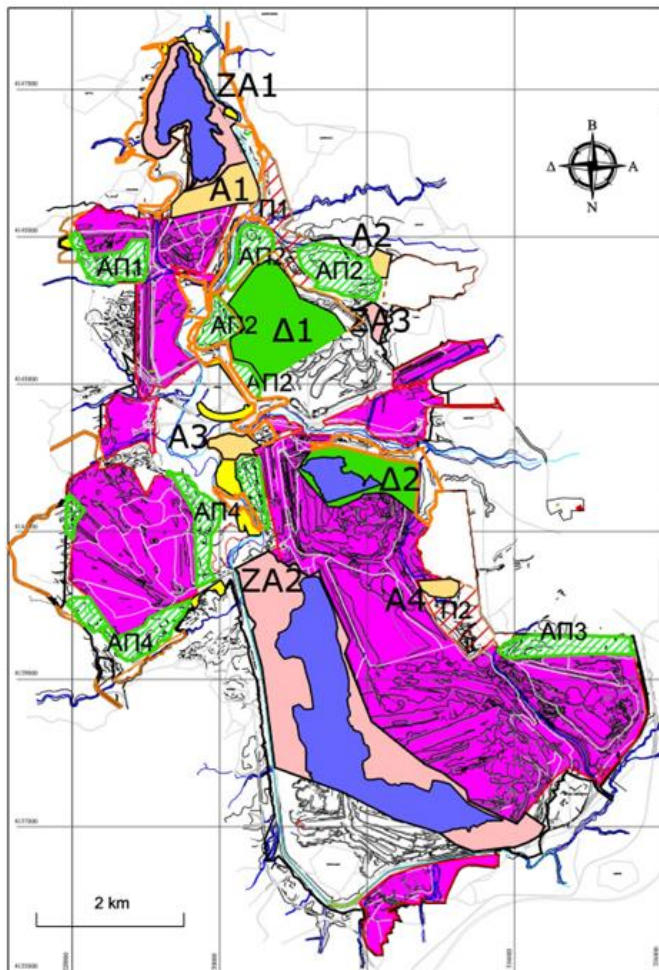
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Έργου (εκτιμώμενο)

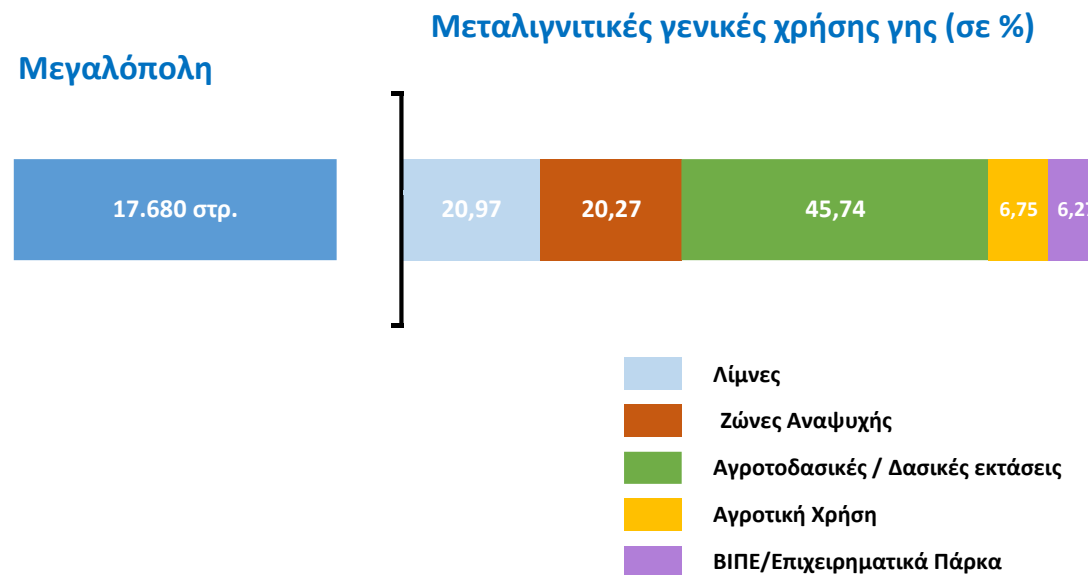
4 Διαδικασία υλοποίησης (Α-βασική αρχή)

5 Ανάλυση των Έργων στην περίμετρο της Ζ.ΑΠ. Μεγαλόπολης (Παράρτημα Ι, Ν. 4956/2022)

Εκτάσεις που διατηρούνται από τη ΔΕΗ Α.Ε. (17.670 στρ.)

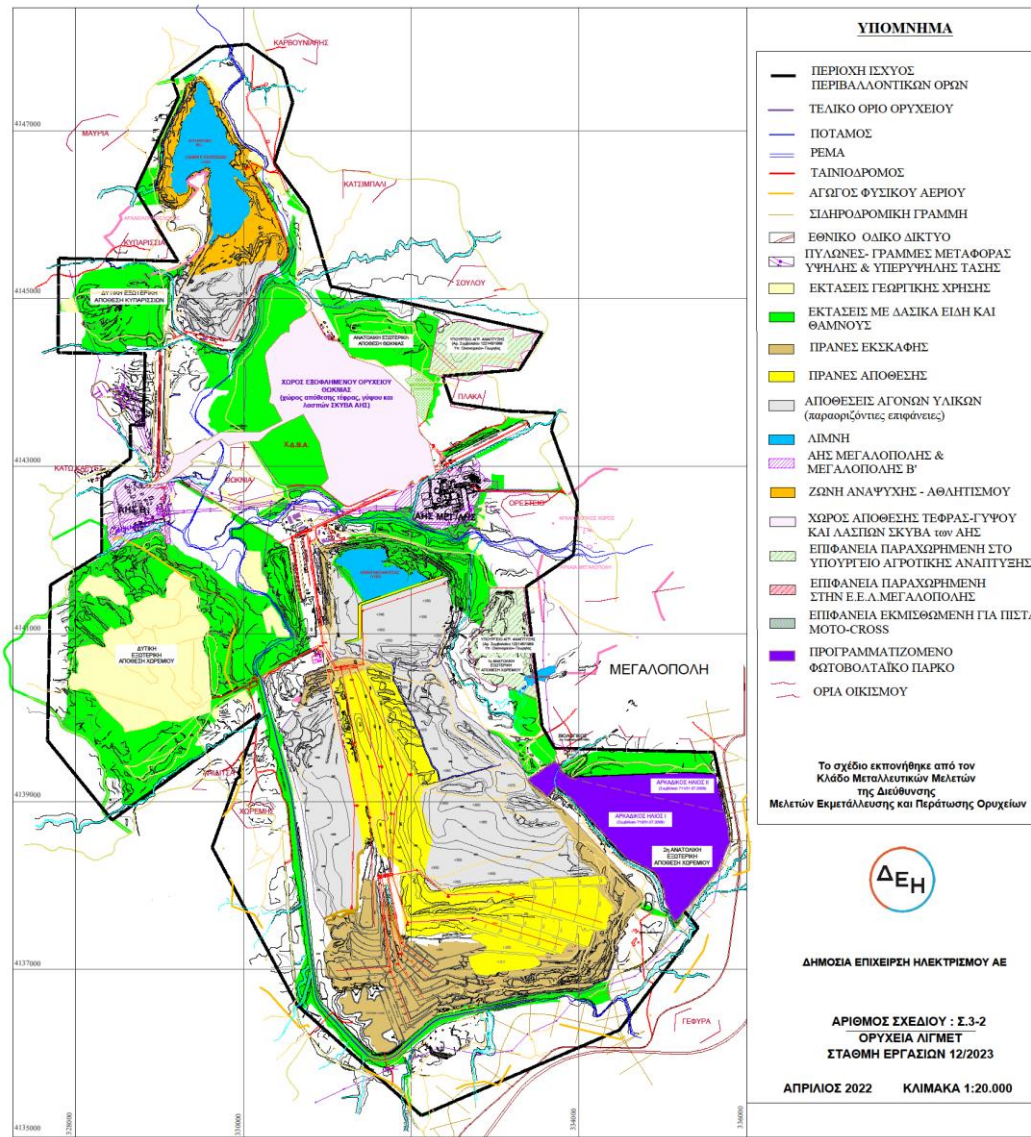
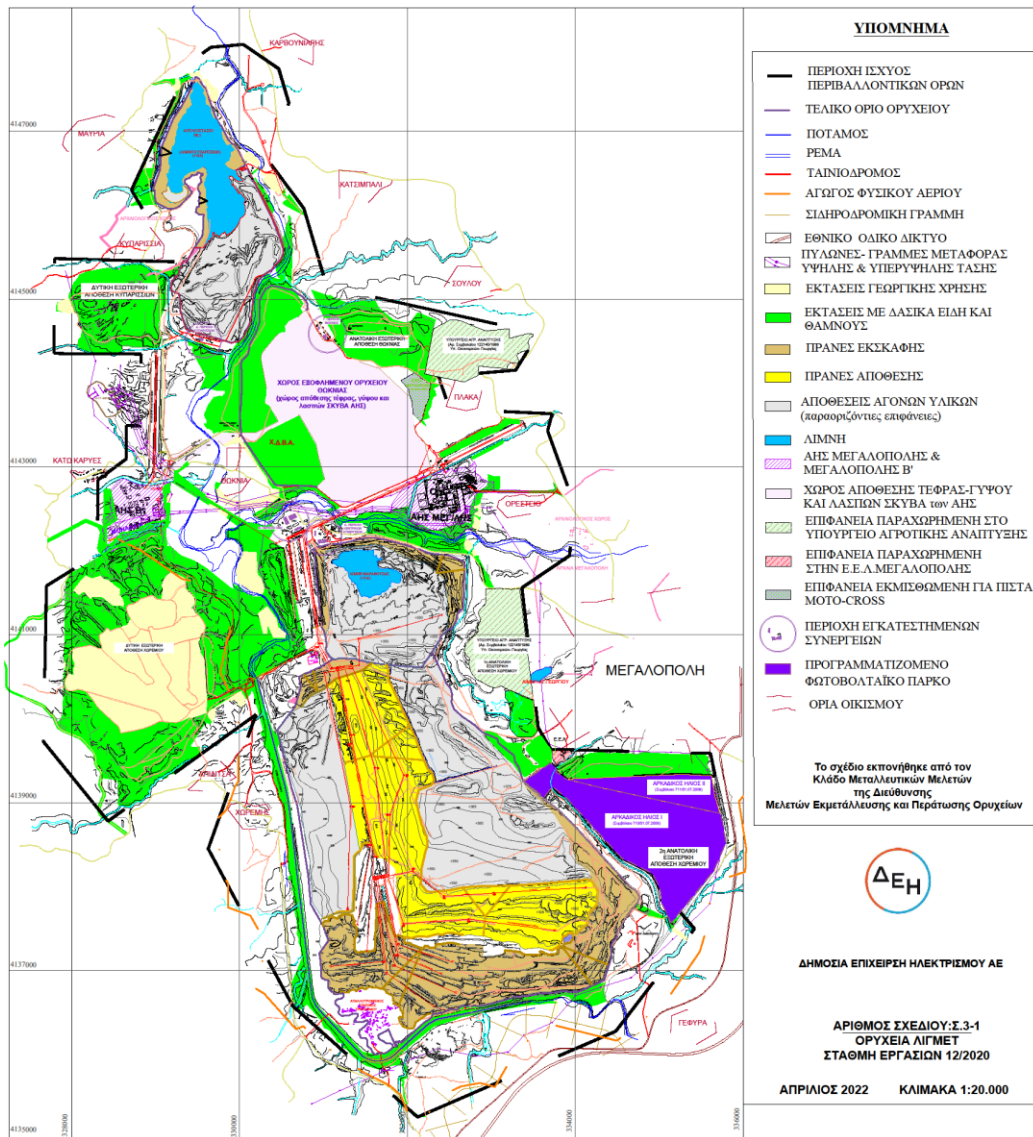

Γενικές χρήσεις γης	στρέμματα
Λίμνες	3.707
Ζώνες αναψυχής (ΖΑ)	3.584
Αγροτοδοασική-δασική (Δ)	8.086
Αγροτική (Α)	1.194
Βιομηχανική (Π)	1.109
Σύνολο	17.680

(προβλεπόμενες)

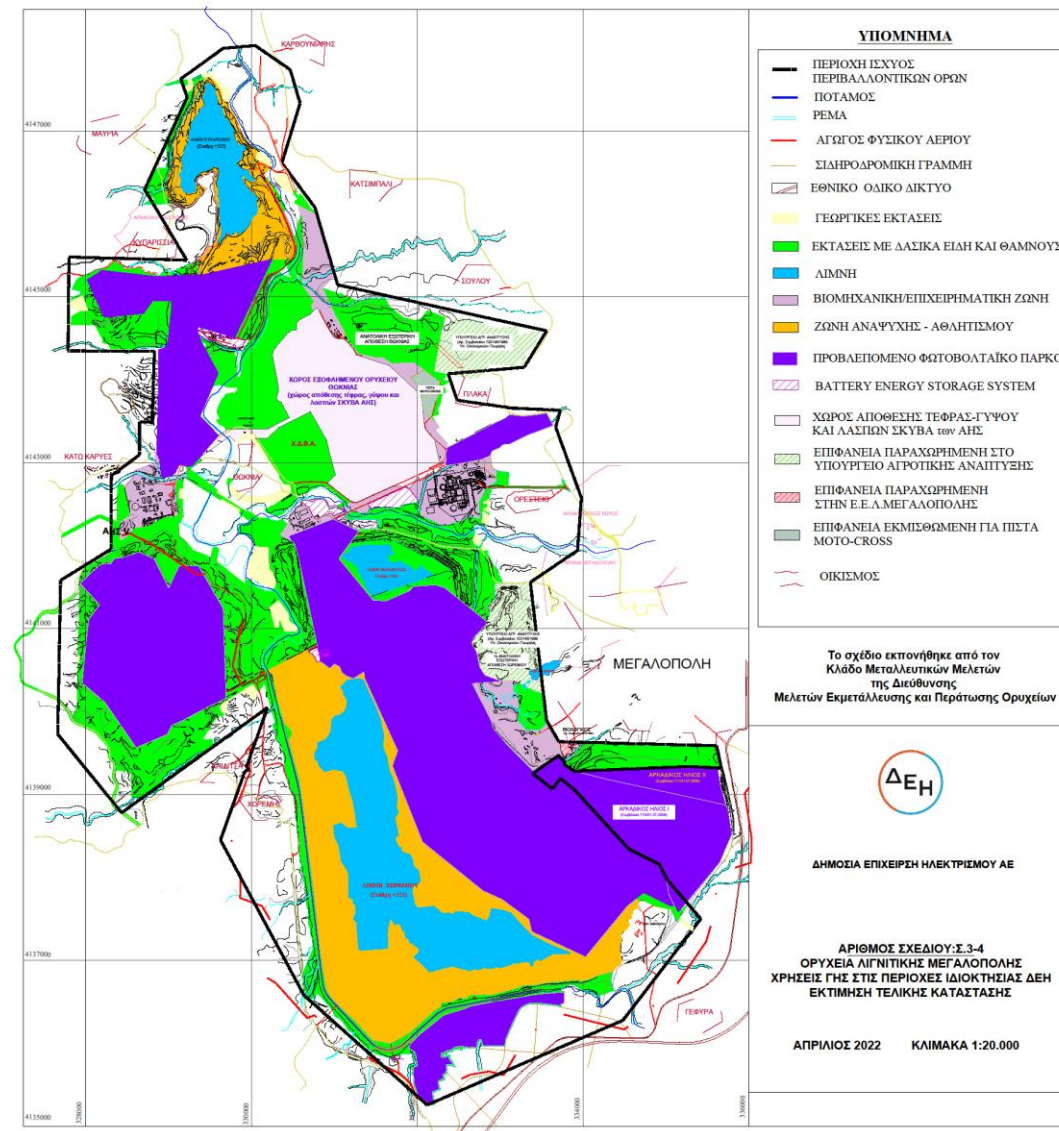
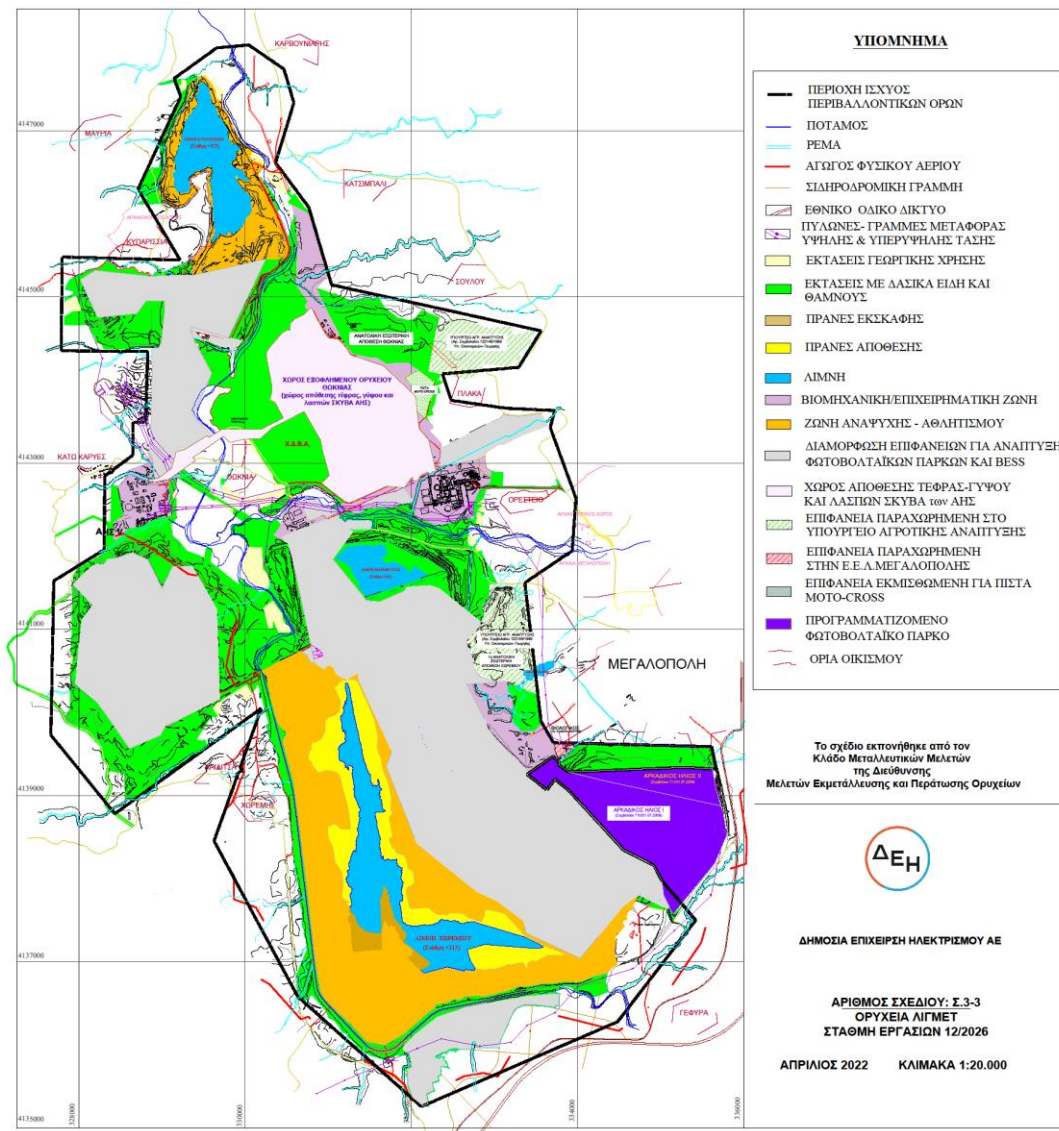

Υφιστάμενη (12ος 2020) κατάσταση στην ΖΑΠ Μεγαλόπολης και αποκατάσταση εδαφών έως (12ο 2023) (στοιχεία από ΜΠΕ ΔΕΗ)

Αποκατάσταση εδαφών στην ΖΑΠ Μεγαλόπολης (12ος 2026) και εκτίμηση τελικής κατάστασης (στοιχεία από ΜΠΕ ΔΕΗ)

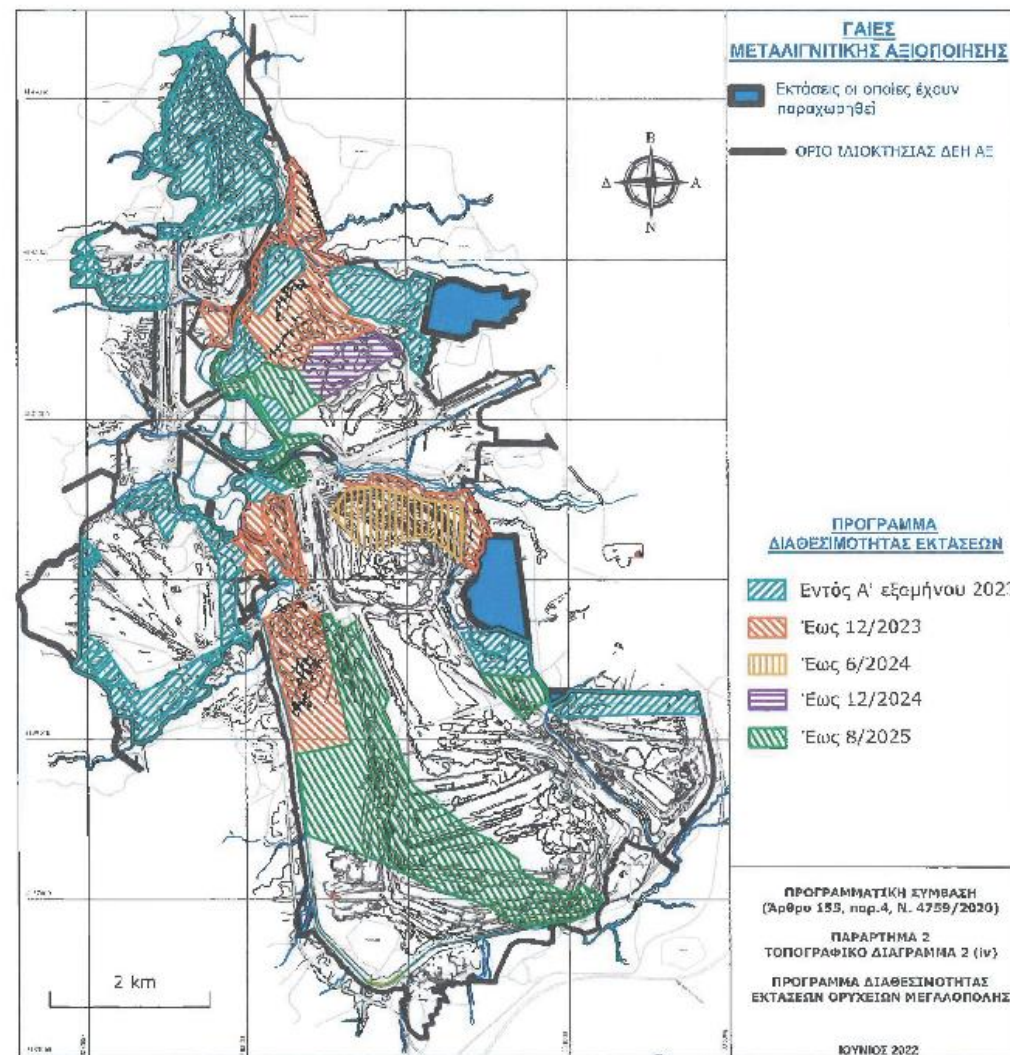

Πρόγραμμα Διαθεσιμότητας Εκτάσεων ΠΣ4 (Παράρτημα 2, ν.4956/2022)

4768

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τεύχος Α' 140/19.07.2022

(Handwritten signatures and initials)

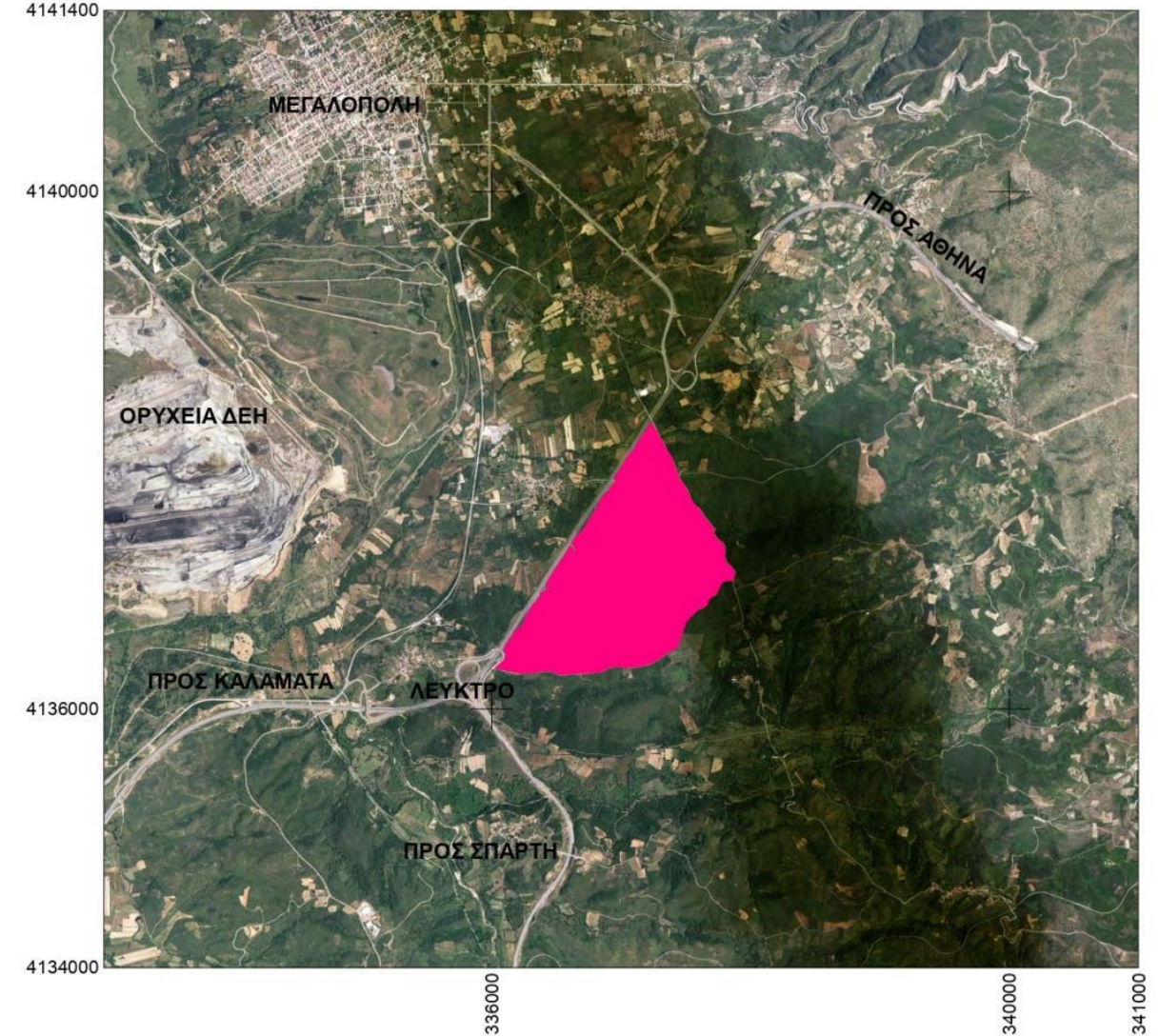

Θέση Ψαθί

Θέση Μπιλάλη

**ΟΡΙΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΜΕ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΟΡΘΟΦΩΤΟΧΑΡΤΗ ΚΛΙΜΑΚΑ 1:40000**

6

Ευκαιρίες & Κίνδυνοι.

Ευκαιρίες:

- Αποκαθίστανται - σε ορατό χρονικό ορίζοντα - τεράστιες εκτάσεις που είχαν χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για μεταλλευτική δραστηριότητα
- Διασφαλίζεται - με την ανάθεση και επίβλεψη των εργασιών αποκατάστασης των εδαφών από τη ΔΕΗ - η ασφαλής υλοποίηση του Έργου
- Καθορίζονται θεσμικά - με την εκπόνηση των ΕΠΣ - νέες χρήσεις γης τόσο στις περιοχές του πυρήνα Ζ.ΑΠ. όσο και σε άλλες περιοχές (π.χ. περιοχή Μπιλάλη)
- Παρέχεται η δυνατότητα υλοποίησης βιομηχανικών-επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (στη θέση Ψαθί και στη θέση Μπιλάλη) με συνεπακόλουθη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας
- Διαφοροποιείται το παραγωγικό μοντέλο της περιοχής με ταυτόχρονη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού
- Καθορίζονται περιοχές σημαντικής ανάπτυξης δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και του τομέα μεταποίησης και εφοδιαστικής αλυσίδας, λόγω της δυνατότητας παραχώρησης στη ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. (ν. 4994/18.11.2022 (Άρθρο 31) εκτάσεων του ΥΠΑΑΤ στη Θωκνία (618στρ.) και στο Χωρέμι (718στρ.)
- Παραδίδονται στο κοινό χώροι αναψυχής και ανάπτυξης κοινωφελών δραστηριοτήτων

Κίνδυνοι:

- Απαιτείται διαβούλευση για την ενημέρωση και διασφάλιση συναίνεσης της τοπικής κοινωνίας (κατά τη διάρκεια εκπόνησης των ΕΠΣ και διαδικασίας διαβούλευσης της ΣΜΠΕ)
- Είναι αναγκαία η χρονική ελαχιστοποίηση κατά την περίοδο έγκρισης των θεσμικών διαδικασιών (ΕΠΣ και καθορισμός νέων χρήσεων γης, ΜΠΕ νέων έργων και δραστηριοτήτων, πορεία αποκατάστασης εδαφών)
- Συνίσταται συντονισμός και συνεννόηση μεταξύ φορέων του Δημοσίου, των Περιφερειακών Αρχών και των ΟΤΑ

7 Συμπεράσματα & Προτάσεις.

Συμπεράσματα:

- Η σχεδιαζόμενη «πράσινη μετάβαση» θα συμβάλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής ενώ η σταδιακή υλοποίησή της διασφαλίζει τον ενεργειακό εφοδιασμό της χώρας
- Το ΤΑΑ εξασφαλίζει πόρους για την περιβαλλοντική αποκατάσταση των εδαφών των λιγνιτικών περιοχών με αντάλλαγμα τη μεταβίβασή τους σε φορείς του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα (ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε.) και την απόδοσή τους για την ανάπτυξη επιχειρηματικών και άλλων οικονομικών και κοινωφελών δράσεων
- Έχουν ολοκληρωθεί σημαντικά στοιχεία του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου (ΠΣ4 και συμφωνία για τη μεταβίβαση των εδαφών μεταξύ ΔΕΗ & ΜΕΤΑΒΑΣΗ, ανάθεση εκπόνησης των ΕΠΣ)
- Υπάρχει διαρκής συνεργασία μεταξύ ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε. και ΔΕΗ Α.Ε. και οριστικοποιούνται οι Εκτελεστικές Συμβάσεις για την υλοποίηση του Έργου
- Η εκπόνηση των ΕΠΣ θα καθορίσει με θεσμικό τρόπο τις νέες χρήσεις γης στα αποκατεστημένα εδάφη
- Η υλοποίηση νέων Επιχειρηματικών Πάρκων (αδιατάρακτα εδάφη) και η ανάπτυξη αγροτικών και δασοπονικών δραστηριοτήτων (αποκατεστημένα και προς αποκατάσταση εδάφη) θα συμβάλει στο μετασχηματισμό των ορυχείων της ΖΑΠ Μεγαλόπολης και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων

Προτάσεις:

- Η συνεργασία των φορέων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ, ΜΕΤΑΒΑΣΗ, ΥΠΑΝΕΠ), της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της ΔΕΗ πρέπει να είναι διαρκής και ουσιώδης με έγκαιρη διάγνωση των προβλημάτων και των δυσκολιών και ταχεία λήψη μέτρων για την άρση τους
- Η αποδοχή του Προγράμματος της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης πρέπει να γίνει ιδιοκτησία των Τοπικών Αρχών, των παραγωγικών επιχειρήσεων και των πολιτών των περιοχών μετάβασης
- Η εγκαθίδρυση μηχανισμού διαρκούς παρακολούθησης του Έργου – σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο – είναι απαραίτητο στοιχείο για την επιτυχία του

*ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!*

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΚΑΙΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
(ΠΔΑΜ)**

